

Asya Studies

Akademik Sosyal Araştırmalar / Academic Social Studies

Year: 9, Number: 32, p. 261-276, Summer 2025

Drama Yazarlığı ve Dramaturji Bölümü Öğrencilerinin Dramatik Yazarlık Yönelimleri: Kocaeli Üniversitesi Örnekleme*

Dramatic Writing Orientations of the Students of Drama Writing and Dramaturgy

Department: The Sample of Kocaeli University

ISSN: 2602-2877 / E-ISSN: 2602-263X

Araştırma Makalesi
Research Article

Makale Geliş Tarihi
Article Arrival Date
18/04/2025

Makale Kabul Tarihi
Article Accepted Date
20/06/2025

Makale Yayın Tarihi
Article Publication Date
25/06/2025

Asya Studies

Öğr. Gör. Ali Ömür Ulusoy

Kocaeli Üniversitesi

Sahne Sanatları Bölümü

ali.ulusoy@yahoo.com

ORCID: 0000-0001-8510-1545

Öz

Dramatik yazarlık eğitime yönelik talep, tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de her geçen gün artmakta; akademik eğitim almış yazar sayısı hızla çoğalmaktadır. Fakat diğer taraftan, akademik literatürde, çağdaş tiyatromuzla ilgili olarak, yazarından yönetmenine, oyuncusundan seyircisine, çalışma yapılmasına karşın, eğitim tarafı zayıf kalmış; özellikle de dramatik yazarlık eğitimi ihmal edilmiştir. Bu çalışma ise şu an yetişmekte olan dramatik yazarlara odaklanmakta ve bu bağlamda Drama Yazarlığı ve Dramaturji Bölümü öğrencilerinin dramatik yazarlık yönelimlerini anlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, Kocaeli Üniversitesi Sahne Sanatları Bölümü Drama Yazarlığı ve Dramaturji Ana Sanat Dalı örneklem olarak seçilmiştir. Araştırma, öğrencilerin temel yönelimleri, dramaturjik yönelimleri, mesleki ve ticari yönelimleri, etik ve iradi yönelimleri, rejî ve teknoloji yönelimleri olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. Söz konusu araştırmada anket yöntemine başvurulmuş; kapalı uçlu soru tekniği ve Likert ölçeği bazlı maddelerle karma yapı içinde tasarlanmıştır. Elde edilen veriler, sayısal kodlara dönüştürülerek yüzdelik dilimlere ulaşılmış ve aritmetik ortalama ile veri analizleri gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dramatik Yazarlık, Drama Yazarlığı, Dramaturji, Sahne Sanatları, Eğitim

Abstract

The demand for dramatic writing education is increasing day by day in our country as it is all over the world; the number of writers with academic education is increasing rapidly. However, on the other hand, in the academic literature, although there have been studies on our contemporary theatre, from the writer to the director, from the actor to the audience, the education side has remained weak; especially dramatic writing education has been neglected. This study, on the other hand, focuses on the playwrights who are currently being trained and aims to understand the dramatic writing orientations of the students of the Department of Dramatic Writing and Dramaturgy. In this context, Kocaeli University's Department of Performing Arts, Branch of Drama Writing and Dramaturgy was chosen as the sample. The research consists of five sections: students' basic orientations, dramaturgical orientations, professional and commercial orientations, ethical and volitional orientations, direction and technology orientations. The questionnaire method was used in this research; it was designed in a mixed structure with closed-ended question technique and Likert scale-based items. The data obtained were converted into numerical codes, percentages were reached and data analyses were performed with arithmetic mean.

Keywords: Dramatic Writing, Drama Writing, Dramaturgy, Performing Arts, Education

Atf Bilgisi / Citation Information

Ulusoy, A. Ö. (2025). Drama Yazarlığı ve dramaturji bölümü öğrencilerinin dramatik yazarlık yönelimleri: Kocaeli Üniversitesi örnekleme. *Asya Studies*, 9(32), 261-276.
<https://doi.org/10.31455/asya.1679582>

*Bu çalışma, Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 24/02/2025 tarih ve 2025/02 belge numarası onayı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

GİRİŞ

Çağdaş tiyatroda, medya kullanımının yaygınlaşması, görüntü ontolojisinin önem kazanması ve dijitalleşme (Auslander, 1999; Dixon, 2007) gibi gelişmelere paralel şekilde, dramatik yazarlık alanında akademik eğitim almış yazarların sayısındaki artış da göze çarpar. Buna farklı kültür ve coğrafyalardan, Duşan Kovaçeviç, Yeton Neziray, Dejan Dukovski, Almir İmşireviç, Nada Nejdana, Lada Kastelan, Roland Schimmelpfennig, David Graig, Mark Ravenhill, Moira Buffini ve Rick Cleveland gibi pek çok örnek verilebilir. Durum, Türkiye ölçeğinde de eşlenik bir tablo sergiler: Funda Özşener, Şamil Yılmaz, Jale Karabekir, Cüneyd Kılıcıoğlu, Zeynep Kaçar ve Sema Göktaş gibi çok sayıda akademi kökenli yazar bulunmaktadır.

Elbette ki bunun en önemli sebebi, tüm dünyada artan eğitim kurumu sayısı ve bu kurumlardan eğitim alan yazar sayısındaki yükseliştir. Bu durum, aynı zamanda arz-talep arasındaki ilişkiyi de açıklamaya da yardımcı olur: Akademik eğitim almak isteyen yazar adaylarındaki artış, dramatik yazarlık eğitimi veren akademik kurumların sayısını da artırmıştır. Bu da eğitim kurumlarının tüm dünyada artan önemine dair bir gösterge sunmaktadır.

Tarihsel bir süreç olarak bakıldığında, akademik düzeydeki ilk oyun yazarlığı dersi, 1905 yılında Harvard Üniversitesi'nde, *Prof. George Pierce Baker* tarafından “English 47: The Technique of the Drama” (İngilizce 47: Oyun Teknikleri) adıyla açılmıştır (Henderson'dan aktaran Belkıs vd., 2019: 1874). Daha ilk döneminde, Eugene O'Neill, Philip Barry ve Thomas Wolfe gibi güçlü yazarları tiyatroya kazandıran English 47, hem çalışma modeli hem de sürdürülebilir yapısıyla il öncü bir rol oynamıştır (Leonard, 1957). Dersin kuramsal olduğu kadar pratikte de başarı elde etmesi, “English 47” adının halka kadar inmesine sebep olmuş ve sonrasında açılan dramatik yazarlık bölümleri için bir rol model oluşturmuştur (Kinne, 1954: 105).

Türkiye'de ise lisans düzeyinde dramatik yazarlık alanındaki ilk çalışmalar 1958'de Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde *Prof. Bedrettin Tuncel* ve *Prof. İrfan Şahinbaş*'ın girişimleriyle başlamıştır. 1958 yılında ABD'den *Prof. Kenneth Macgowan*, ertesi yıl *Prof. Grant Redford*'un davet edilerek Ankara Üniversitesi DTCTF Tiyatro Kürsüsü'nde oyun yazarlığı seminerlerinin düzenlenmesi bir başlangıç oluşturur. 1964'te dört yıllık lisans eğitimi olarak düzenli eğitim vermeye başlayan Tiyatro Bölümü 1988-89 döneminden itibaren Tiyatro Sanatı Bilim Dalı, Dramatik Yazarlık Dalı ve Oyunculuk Dalı olarak iki programa ayrılmıştır (Belkıs vd., 2019:1875).

Ankara Üniversitesi'nin ardından 1976'da Dokuz Eylül Üniversitesi bünyesinde dramatik yazarlık programı açılmış, bunu 1992'de İstanbul Üniversitesi, 1995'te Atatürk Üniversitesi ve 1997'de Süleyman Demirel Üniversitesi izlemiştir. İki binli yılların ilk programı ise 2004'te Kocaeli Üniversitesi'nde kurulmuş, ardından 2007'de Uludağ Üniversitesi'nde, 2016'da Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde ve son olarak 2020'de İstanbul Medeniyet Üniversitesi'nde dramatik yazarlık programı açılmıştır. 2025 yılı itibariyle dokuz üniversitenin bünyesinde lisans düzeyinde dramatik yazarlık eğitim programı yer almaktadır.

Tablo 1: Türkiye’de Dramatik Yazarlık Eğitimi Veren Üniversiteler

Üniversite	Eğitim Birimi	Bölüm	Kuruluş
Ankara Üniversitesi	Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi	Tiyatro Bölümü, Dramatik Yazarlık Bilim Dalı	1964
Dokuz Eylül Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Sahne Sanatları Bölümü, Drama Yazarlığı ve Dramaturji Anasanat Dalı	1976
İstanbul Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi	Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü, Dramatik Yazarlık Sanatı Anabilim Dalı	1992
Atatürk Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı	1993
Süleyman Demirel Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Drama Yazarlığı ve Dramaturji Ana Sanat Dalı	1997
Kocaeli Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Sahne Sanatları Bölümü, Drama Yazarlığı ve Dramaturji Anasanat Dalı	2004
Uludağ Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı	2007
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Güzel Sanatlar Fakültesi	Dramatik Yazarlık Anasanat Dalı	2016
İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık ve Dramaturji Ana Sanat Dalı	2020

Diğer taraftan, akademik literatürde, çağdaş tiyatromuzla ilgili olarak yazarından yönetmenine, oyuncusundan seyircisine, çalışma yapılmasına karşın, eğitim tarafı zayıf kalmış; özellikle de dramatik yazarlık eğitimi ihmal edilmiştir. Bu nedenle de yapılan literatür taramasında, çok az sayıda çalışmaya ulaşılabilmektedir. Özlem Belkıs, Yunus Emre Gümüş, Hatice Şaşmaz ve Ezgi Deniz Alpan’ın ortak çalışmasıyla *Türkiye ve Amerika’da Dramatik Yazarlık Eğitimi Programlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi* ve *Türkiye’de Dramatik Yazarlık Eğitimi Programlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi* adıyla iki inceleme çalışması yapılmış; yine aynı yazar grubunun içerisine Yasemin Sevim Salman’ın da dahil olmasıyla *Türkiye Üniversitelerinde Dramatik Yazarlık Eğitimi: Nitel Bir Durum Çalışması* adlı çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu üç çalışmaya ek olarak Özlem Belkıs, Tiyatro Yazarlığı adlı kitabında konuyu ele almış, Yunus Emre Gümüş ise Yaratıcılık Teorileri ve Dramatik Yazarlık Eğitiminde Kullanılabilirliği başlıklı doktora tezinin bir bölümünde konuya yer vermiştir. Bunlarından dışında güncel bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu çalışma ise şu an yetişmekte olan oyun yazarlarına odaklanmakta ve bu bağlamda Drama Yazarlığı ve Dramaturji Bölümü öğrencilerinin dramatik yazarlık yönelimlerini anlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, *Kocaeli Üniversitesi Sahne Sanatları Bölümü Drama Yazarlığı ve Dramaturji Anasanat Dalı* örneklem olarak seçilmiştir.

Kocaeli Üniversitesi Sahne Sanatları Bölümü, *Prof. Dr. Sema Gökteş* ve *Dr. Erbil Gökteş*'in girişimiyle 2004 yılında kurulmuş ve ilk öğrencilerini 2006 yılında almıştır¹. Bölüm içinde; Drama Yazarlığı ve Dramaturji, Oyunculuk ve Sahne Tasarımı olmak üzere, üç anasanat dalı yer almaktadır. Tiyatroya sentez olarak bakıldığı için, üç anasanat dalı sürekli etkileşim halinde ve ortak çalışma içerisinde bulunmaktadır. Hatta bölüm, öğrencilerine çift anadal yapma imkânı da sunmakta ve disiplinler arası çalışmalar desteklenmektedir.

Drama Yazarlığı ve Dramaturji anasanat dalı öğrencileri, birinci sınıftan itibaren yazdıklarını sahne üzerinde görme şansına sahip. Diğer taraftan, sinema ve TV senaryosu yazarlığı ile reklam yazarlığı gibi derslerle dramatik yazarlık, oyun yazarlığının ötesinde bir anlama kavuşmuş durumda (Kocaeli Üniversitesi, 2025a). Program, ayrıca dramaturji ve rejî konusuna da özel bir önem vermektedir: “Bu programda, ayrıca ‘dramaturgi’ eğitimine de ağırlık verilmektedir. Seçmeli ‘sahneleme’ dersleri ise Drama Yazarlığı ve Dramaturji Anasanat Dalı öğrencisine kendi oyunlarını sahneleyebilme yeterliliğini kazandırmayı hedeflemektedir” (Kocaeli Üniversitesi, 2025a).

YÖNTEM

Bağımlı değişkeni *yazarlık yönelimleri*, bağımsız değişkeni *Drama Yazarlığı ve Dramaturji öğrencileri* olan çalışma, “Yazar adayları, dramatik yazında hangi yönlere evriliyor?” temel sorusundan yola çıkmıştır. Çalışmanın araştırma sahası ise eğitimi sürdürmekte olan öğrenciler çerçevesince, Kocaeli Üniversitesi Sahne Sanatları Bölümü Drama Yazarlığı ve Dramaturji Anasanat Dalı ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma, iki ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, yazar adaylarının mecra, tür, konu, tema, hedef kitle gibi temel yönelimlerini anlamayı; ikinci bölüm ise yazar adaylarının sanatsal ve mesleki yönelimlerini anlamayı amaçlamakta ve kendi içinde dramaturjik yönelimler, mesleki ve ticari yönelimler, etik ve iradi yönelimler, rejî ve teknoloji yönelimleri olmak üzere, dört alt bölümden oluşmaktadır.

Araştırma, öğrenci yönelimlerinin ölçülmesi esasına dayandığı için, araştırmanın temel yöntemi, anket uygulaması olarak seçilmiştir. “Anket soruları, cevap seçeneklerinin belirgin olma durumuna göre açık uçlu (yapılandırılmamış) sorular ve kapalı uçlu (yapılandırılmış) sorular diye ikiye ayrılabilir” (Büyüköztürk, 2005: 4). Anketin ilk bölümü, kapalı uçlu sorulardan oluşmaktadır. Kapalı uçlu sorular, yanıtlayanları önceden tanımlanmış bir dizi yanıtla sınırlayan ve basit, öz yanıtlar sağlayan bir sorgulama türüdür. Bu sorular genellikle evet/hayır, çoktan seçmeli veya derecelendirme ölçeği sorguları olarak biçimlendirilir (Sehwail, 2024). “Kapalı uçlu soru, cevaplayıcıya olası cevap seçeneklerinin verildiği soru türüdür. Yapılandırılmış sorular ismiyle bilinen bu tür sorularda cevaplayıcı, soruları güvenilir ve hızlı bir şekilde cevaplar, araştırmacı da cevaplar hızlı ve güvenilir bir şekilde analiz eder.” (Büyüköztürk, 2005: 5) Etkin anketler için olmazsa olmaz bir araç olan kapalı uçlu sorular, özlu yanıtlar gerektirir. Cevap seçeneklerinin basitleştirilmesi katılımcıyı teşvik eder ve verilerin analizini kolaylaştırır. Çoktan seçmeli anketlerde, kullanıcı araştırmalarında ve ürün

¹ Aynı isimler, Atatürk Üniversitesi Dramatik Yazarlık ve Dramaturji bölümünün de kurucu kadrosunda yer almıştır.

değerlendirmelerinde sıkça karşılaşılan bu sorular, yanıt oranlarını en üst düzeye çıkarmayı amaçlar (Bondaruk, 2025).

Diğer bölümler ise *Likert Ölçeği* bazlı maddelerden (item) oluşmaktadır. Ölçekler; bilgi, duygu, ilgi, algı, tutum, inanç, eğilim, risk, yaşam kalitesi, davranış gibi özellikleri ölçebilen veri toplama araçlarıdır. Birey ve grupların tutum, eğilim ve görüşlerini ölçmek için, Bogardus'un geliştirdiği "Toplumsal Uzaklık Ölçeği," L. L. Thurstone'un "Eşit Görünümlü Aralıklar" ölçeği, L. Guttman'ın "Yığılımlı Ölçekleme" tekniği ve Rensis Likert'in "Dereceleme Toplamlarıyla Ölçekleme" modeli gibi farklı ölçekler kullanılmıştır (Tezbaşaran, 2008: 5). Ancak bunlar arasında en yaygın kullanıma sahip olanı, uygulama, kodlama ve ölçme pratiği nedeniyle Likert ölçeğidir (Cramer ve Howitt, 2004: 89). Bu nedenle sosyal bilimler, siyaset bilimi, psikoloji, pazarlama ve eğitim gibi pek çok alanda sıklıkla başvuru teknik (Turan vd., 2015: 187) haline gelmiştir.

Likert Ölçeği, tutumlar, görüşler veya algılar gibi gözlemlenemeyen yapıları yapılandırılmış bir yanıt biçimi aracılığıyla ölçmek için yaygın olarak kullanılan bir derecelendirme ölçeğidir (Ankur, 2015: 397). Her biri, katılımcıların katılma veya katılmama düzeylerini belirtmelerine olanak tanıyan simetrik bir yanıt seçeneği aralığıyla birlikte gelen bir dizi ifade veya sorudan oluşur. Likert tipi ölçek, standart bir şekilde insan duygularını yakalama yeteneği nedeniyle değerli bir araştırma aracıdır ve katılımcıların ikili seçimler yerine farklı görüş derecelerini ifade etmelerini sağlar. Öznel nitel verileri ölçülebilir metriklere dönüştürerek ayrıntılı veri toplamayı ve sağlam istatistiksel analizi kolaylaştırır. Ayrıca, birden fazla öğedeki yanıtları bir araya getirmek, altta yatan tutumların veya görüşlerin kapsamlı bir ölçüsünü sunar (Koo, Yang, 2025: 1-2).

Likert-tipi sorular, araştırılan konu ile ilgili tutum veya görüş içeren bir ifade ve bu ifadeye katılım düzeyini belirten seçenekler içerir. Likert-tipi sorularda katılım düzeyini belirlemek amacıyla iki aşırı uç arasında yer alan birden çok seçenek sunulur. Bu seçenekler "en yüksekten en düşüğe" veya "en iyiden en kötüye" doğru dereceli bir şekilde sıralanır. Analiz aşamasında bu seçenekler derecelerine göre birer sayısal değer atanarak kodlanır ve böylece nitel veri nicel veriye dönüştürülerek analiz edilir (Turan vd., 2015: 188).

Ankette, Likert'in oluşturduğu sistem baz alınmış ve seçenek sayısı olarak 5'li ölçek kullanılmıştır. Bu ölçekle *kesinlikle katılıyorum*, *kısmen katılıyorum*, *kararsızım*, *kısmen katılmıyorum* ve *kesinlikle katılmıyorum* aralıklarında yanıtlar alınmıştır. Her soru için tek bir yargı zorunluluğu konulmuştur. Bu kapsamda, toplam 34 soru sorulmuş; bölüm başına ortalama 6,8 soru düşmüştür.

Tablo 2: Bölümlerin Soru Sayıları

Bölümler	Soru Sayısı	%
1 Temel yönelimler	8	23,529
2 Dramaturjik yönelimler	6	17,647
3 Mesleki ve ticari yönelimler	7	20,588
4 Etik ve iradi yönelimler	5	14,705
5 Reji ve teknoloji yönelimleri	8	23,529

Anket, Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’nun 24.02.2025 tarih ve 2025/02 numaralı toplantısından 13 sıra sayılı kararı ile bilimsel araştırma ve yayın etiği açısından uygun olduğuna oy birliği ile karar verildikten sonra işleme alınmıştır.

Anket, Google Forms uygulaması aracılığıyla çevrimiçi olarak hazırlanmış; aynı dijital uygulama aracılığıyla her bir soru, “yanıtlanması zorunlu” olarak belirlenmiştir. Anketin amacını ve kapsamını belirten açıklayıcı bir metin eşliğinde, bölümün WhatsApp öğrenci gruplarında paylaşılmıştır.

Bölümün eğitimine devam eden aktif öğrenci sayısı 54’tür (Kocaeli Üniversitesi, 2025b). Bu öğrencilerin çoğunluğuna ulaşılmış ve toplamda 32’sinden geri dönüş alınmıştır. Yani toplamda bölüm nüfusunun %59,26’sı ankete katılmıştır. Anketler, 2025 yılının Mart ayında uygulanmış ve tamamlanmıştır.

Etik Kurul Beyanı

Kurul Adı: Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu
Karar Tarihi: 24.02.2025
Belge Numarası: 2025/02

BULGULAR

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, pratiklik sağlamak amacıyla her bölüm için ayrı başlık altında değerlendirmeye alınmıştır.

Temel Yönelimler

Öğrencilerin mecra, tür, konu, tema, hedef kitle gibi temel yönelimlerini anlamayı amaçlayan ilk bölümün maddeleri (item) kapalı uçlu sorulardan oluşturularak net bir çerçeve çizilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda 8 soru sorulmuş ve 3 sorunun seçenekleri arasına “Diğer” seçeneği de eklenerek katılımcıların ek yanıt yazmalarına olanak sağlanmıştır.

Anketin ilk sorusu olan “Yazdığınız/yazmayı planladığınız eserler için hangi mecra daha uygun?” sorusuna, katılımcıların %53,1’i tiyatro, %25’i sinema ve %21,9’u dijital platformlar yanıtını verirken, televizyon şikkını seçen olmamıştır.

Tablo 3: Mecra Yönelimleri

Mecralar	Yanıt Sayısı	Yüzdesi
Tiyatro	17	53,1
Sinema	8	25,0
Televizyon	0	0
Dijital platformlar	7	21,9

“Hangi türde yazıyor/yazmayı planlıyorsunuz?” sorusu ise anketin en çok farklı yanıt alan sorusu olmuştur. Katılımcıların %37,5’i dram, %18,8’i komedi, %43,7’si diğer yanıtını işaretlemiş fakat hiçbir katılımcı, müzikal şikkını seçmemiştir. Diğer seçeneğini seçenlerin verdiği yanıtlar ise şu şekildedir: 3 kişi dram-komedi, 3 kişi fantastik, 3 kişi absürd, 1’er kişi romans, suç-gerilim, aksiyon ve polisiye.

Tablo 4: Tür Yönelimleri

Türler	Yanıt Sayısı	Yüzdesi
Dram	12	37,5
Komedi	6	18,8
Müzikal	0	0
Diğer	14	43,7

Hedef kitle yönelimleriyle ilgili olarak, katılımcıların %81,3 ile ezici bir çoğunluğu yetişkin kitleye yönelmekte, genç kitleye yönelenler %9,4, çocuk kitleye yönelenlerse %3,1 olmuştur. Diğer seçeneğini seçen iki kişi ise yetişkin ve çocuk kitleye aynı anda seslendiğini/seslenmek istediğini belirtmiştir.

Tablo 5: Hedef Kitle Yönelimleri

Hedef kitle	Yanıt Sayısı	Yüzdesi
Yetişkin	26	81,3
Genç	3	9,4
Çocuk	1	3,1
Diğer	2	6,3

Öğrencilerin tema yönelimlerinde ise daha homojen bir dağılım söz konusudur. %37,5'i sosyo-politik konulara daha çok ilgi duyarken, %28,1'i varoluş-felsefe, %25'i fantastik ve %9,4'ü aşk-ilişkiler konusuna ilgi duymaktadır.

Tablo 6: Tema Yönelimleri

Temalar	Yanıt Sayısı	Yüzdesi
Aşk-ilişkiler	3	9,4
Varoluş-felsefe	9	28,1
Sosyo-politik	12	37,5
Fantastik	8	25

“Dramatik bir metninde hangisi sizin için daha önemli?” sorusuna katılımcıların %18,8'i hikâyeyi, %18,8'i anlatım biçimini, %6,3'ü karakteri önemli görürken, en büyük yüzdeyi oluşturan %56,3'lük kesim ise hepsini aynı oranda önemli görmektedir.

Tablo 7: Yapısal Yönelimler

Yapılar	Yanıt Sayısı	Yüzdesi
Hikaye	6	18,8
Karakter	2	6,3
Anlatım biçimi	6	18,8
Hepsi	18	56,3

“Yazdığınız/yazmayı planladığınız eserler genellikle nasıl bitiyor?” sorusuna; mutlu, mutsuz, belirsiz ve hepsi seçenekleri konulmuştur. Hepsi yanıtını verenler %43,8, belirsiz yanıtını verenler %37,5, mutsuz yanıtını verenler %18,8 olmuştur. Mutlu yanıtını veren katılımcı ise olmamıştır.

Tablo 8: Final Yönelimleri

Eserin finali	Yanıt Sayısı	Yüzdesi
Mutlu	0	0
Mutsuz	6	18,8
Belirsiz	12	37,5
Hepsi	14	43,8

Yazar adaylarına, yazma sürecinde en çok ilham veren şey ise %37,5 ile sosyal çevre birinci sıraya yerleşirken, kitaplar %28,1 ile ikinci, film veya tiyatro %21,9 ile üçüncü, internet ortamı ise %12,5 ile son sırada yer almıştır.

Tablo 9: İlham Veren Şeylere Yönelimleri

İlham kaynağı	Yanıt Sayısı	Yüzdesi
Kitaplar	9	28,1
Film, tiyatro	7	21,9
İnternet ortamı	4	12,5
Sosyal çevre	12	37,5

Temel yönelimler bölümünün son maddesinde ise yazmakta en çok zorlanılan bölüm sorulmuştur. Buna göre, diyalog yazımı %34,4 ile en çok seçilen yanıt olmuş, hikaye oluşturma %25 ile ikinci, diğer seçeneği %21,8 ile üçüncü, karakter geliştirme ise %18,8 ile dördüncü olmuştur. Diğer seçeneğini seçenler şu yanıtları vermiştir: Tümü, hiçbir, başlangıçtaki temeli oluşturma, baş kahramanın belirlenmesi, pilot aşaması.

Tablo 10: Yazmakta En Çok Zorlanılan Bölümler

Bölüm	Yanıt Sayısı	Yüzdesi
Hikâye oluşturma	8	25
Karakter geliştirme	6	18,8
Diyalog yazımı	11	34,4
Diğer	7	21,8

Dramaturjik Yönelimler

Anketin ikinci bölümü, öğrencilerin dramaturjik yönelimlerine ayrılmış ve Likert ölçeğine göre düzenlenmiştir. Toplam 6 maddeden oluşan bölüm; yazma aşaması öncesinde araştırma yapma düzeyi, gerçekçilik eğilimi, zaman/kurgu kullanım alışkanlığı, dramaturjiye verilen önem, sosyal mesaja verilen değer ve yan hikâyeye verilen önem konularını anlamayı amaçlamaktadır.

Buna göre; “Bir konu hakkında yazmadan önce, o konuyla ilgili araştırma yaparım.” yargısına “Kesinlikle katılıyorum” diyenlerin oranı %68,8 ile ilk sırada yer alırken, “Kısmen katılıyorum” diyenler %28,1 ile ikinci, “kararsızım” diyenler ise %3,1 ile üçüncü sırada yer almıştır. “Kısmen katılmıyorum” veya “Kesinlikle katılmıyorum” diyen ise olmamıştır.

“Eserlerimde hayal ürünü mekanlar ve fantastik karakterler yer alabilir.” yargısında “Kesinlikle katılıyorum” seçeneğini işaretleyenler %68,8, “Kısmen katılıyorum” %18,8,

“Kararsızım” %3,1, “Kısmen katılıyorum” %9,4 olmuş; kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretleyen ise olmamıştır.

“Olay akışını, kronolojik zamana bağlı kalmaksızın istediğim sırayla kurgulayabilirim.” yargısında ise “Kesinlikle katılıyorum” %59,4, “Kısmen katılıyorum” %21,9, “Kararsızım” %18,8 olarak çıkmıştır. Kısmen katılmıyorum veya kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretleyen ise çıkmamıştır.

“Dramaturji, dramatik bir eserde vazgeçilmezimdir.” yargısına kesinlikle katılanların oranı %68,8, kısmen katılanların oranı %18,8, kararsızların oranı %12,5’tir. Kısmen katılmayan veya kesinlikle katılmayan ise olmamıştır.

“Dramatik bir eser, sosyal bir mesaj içermelidir.” yargısında “Kesinlikle katılıyorum” %6,3, “Kısmen katılıyorum” %31,3, “Kararsızım” %25, “Kısmen katılmıyorum” %25, “Kesinlikle katılmıyorum” ise %12,5 çıkmıştır.

“Ana olayın yanında en az bir yan olay olmalıdır.” yargısına ise “Kesinlikle katılıyorum” diyenlerin oranı %43,8, “Kısmen katılıyorum” diyenlerin oranı %31,3, “Kararsızım” diyenlerin oranı %15,6, “Kısmen katılmıyorum” diyenlerin oranı %3,1, “Kesinlikle katılmıyorum” diyenlerin oranı ise %6,3 olmuştur.

Tablo 11: Dramaturjik Yönelimler

Madde	1	2	3	4	5	Ort.
Bir konu hakkında yazmadan önce, o konuyla ilgili araştırma yaparım.	0 (0)	0 (0)	1 (3,1)	9 (28,1)	22 (68,8)	4,65
Eserlerimde hayal ürünü mekanlar ve fantastik karakterler yer alabilir.	0 (0)	3 (9,4)	1 (3,1)	6 (18,8)	22 (68,8)	4,46
Olay akışını, kronolojik zamana bağlı kalmaksızın istediğim sırayla kurgulayabilirim.	0 (0)	0 (0)	6 (18,8)	7 (21,9)	19 (59,4)	4,40
Dramaturji, dramatik bir eserde vazgeçilmezimdir.	0 (0)	0 (0)	4 (12,5)	6 (18,8)	22 (68,8)	4,56
Dramatik bir eser, sosyal bir mesaj içermelidir.	4 (12,5)	8 (25)	8 (25)	10 (31,3)	2 (12,5)	2,93
Ana olayın yanında en az bir yan olay olmalıdır.	2 (6,3)	1 (3,1)	5 (15,6)	10 (31,3)	14 (43,8)	4,03

Mesleki ve Ticari Yönelimler

Anketin üçüncü bölümü, katılımcıların mesleki ve ticari yönelimlerini anlamaya ayrılmış ve toplam 7 maddeden oluşmaktadır. Bu bölümde; mesleğin kariyer vaadi algısı, popülerlik beklentisi, ortak çalışma eğilimi, menajerle çalışma ihtiyacı, serbest veya kurumda çalışma talebi, yazarlıkla hayatını geçindirebileceğine olan güveni ve mesleğin yurtiçi veya yurtdışında yapılma isteği sorgulanmıştır.

Buna göre, “Dramatik yazarlığı, yükselebileceğim bir kariyer olarak görüyorum.” yargısına kesinlikle katılanların oranı %40,6, kısmen katılanların oranı %31,3, kararsızların oranı %18,8, kısmen katılmayanların oranı %9,4 olurken, kesinlikle katılmayan olmamıştır.

“Popüler bir yazar olmak benim için önemli.” yargısına “Kesinlikle katılıyorum” diyenler %25, “Kısmen katılıyorum” diyenler %31,3, “Kararsızım” diyenler %28,1, “Kısmen katılmıyorum” diyenler, %9,4, “Kesinlikle katılmıyorum” diyenlerse %6,3 olmuştur.

“Gerekirse başka bir yazarla ortak çalışma yapabilirim.” yargısında ise “Kesinlikle katılıyorum” seçeneğini işaretleyenlerin oranı %31,3, “Kısmen katılıyorum” %37,5, “Kararsızım” %18,8, olmuş; “Kısmen katılmıyorum” ve “Kesinlikle katılmıyorum” ise eşit yanıt sayısıyla %6,3 olmuştur.

“Eserlerimin ticari işleri için bir menajerle çalışmak isterim.” yargısı için “Kesinlikle katılıyorum” %53,1, “Kısmen katılıyorum” %21,9, “Kararsızım” %12,5, “Kısmen katılmıyorum” %6,3 ve “Kesinlikle katılmıyorum” yine %6,3 olarak çıkmıştır.

“Serbest çalışmayı, bir kurumda çalışmaya tercih ederim.” yargısına ise kesinlikle katılanların oranı %50, kısmen katılanların oranı %21,9, kararsızların oranı %28,1 iken kısmen katılmayan veya kesinlikle katılmayan olmamıştır.

“Oyun veya senaryo yazarak hayatımı kazanabileceğime inanıyorum.” yargısına “Kesinlikle katılıyorum” diyenler %21,9, “Kısmen katılıyorum” diyenler %28,1, “Kararsızım” diyenler %18,8, “Kısmen katılmıyorum” diyenler, %21,9, “Kesinlikle katılmıyorum” diyenlerse %9,4 çıkmıştır.

“İmkânım olursa mesleğimi yurtdışında yapmayı tercih ederim.” yargısında “Kesinlikle katılıyorum” seçeneğini seçenler %40,6, “Kısmen katılıyorum” %25, “Kararsızım” %18,8, “Kısmen katılmıyorum” %9,4, “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini seçenlerse %6,3 olmuştur.

Tablo 12: Mesleki ve Ticari Yönelimler

Madde	1	2	3	4	5	Ort.
Dramatik yazarlığı, yükselebileceğim bir kariyer olarak görüyorum.	0 (0)	3 (9,4)	6 (18,8)	10 (31,3)	13 (40,6)	4,03
Popüler bir yazar olmak benim için önemli.	2 (6,3)	3 (9,4)	9 (28,1)	10 (31,3)	8 (25)	3,84
Gerekirse başka bir yazarla ortak çalışma yapabilirim.	2 (6,3)	2 (6,3)	6 (18,8)	12 (37,5)	10 (31,3)	3,50
Eserlerimin ticari işleri için bir menajerle çalışmak isterim.	2 (6,3)	2 (6,3)	4 (12,5)	7 (21,9)	17 (53,1)	4,09
Serbest çalışmayı, bir kurumda çalışmaya tercih ederim.	0 (0)	0 (0)	9 (28,1)	7 (21,9)	16 (50)	4,21
Oyun veya senaryo yazarak hayatımı kazanabileceğime inanıyorum.	3 (9,4)	7 (21,9)	6 (18,8)	9 (28,1)	7 (21,9)	3,31
İmkânım olursa mesleğimi yurtdışında yapmayı tercih ederim.	2 (6,3)	3 (9,4)	6 (18,8)	8 (25)	13 (40,6)	3,84

Etik ve İradi Yönelimler

Anketin dördüncü bölümü, etik ve iradi yönelimlere odaklanmakta ve toplam 5 maddeden oluşmaktadır. Söz konusu bölüm; toplum dışına itilmiş karakter kullanma eğilimi,

karakterlerin yasaklı madde kullanma potansiyeli, hassas konulara değinme olasılığı ve otosansür uygulama eğilimi konularını anlamayı amaçlamaktadır.

“Yazdığım eserdeki karakter, gerekliyse yasaklı madde kullanabilir.” yargısına “Kesinlikle katılıyorum” diyenler %81,3 ile önemli bir farkla ilk sıraya yerleşirken, “Kısmen katılıyorum” diyenler %12,5 ile ikinci, “Kısmen katılmıyorum” ve “Kesinlikle katılmıyorum” diyenlerse %3,1 ile eşit puan almış ve üçüncü sıraya yerleşmiştir. “Kararsızım” seçeneğini işaretleyense çıkmamıştır.

“Ana karakterim, toplum dışına itilmiş (LGBTI+, farklı etnik köken, vs.) üyesi olabilir.” yargısına kesinlikle katılanlar yine %81,3 ile ilk sırada yer alırken, kısmen katılanlar %15,6 ile ikinci, kesinlikle katılmayanlar ise %3,1 ile son sırada yer almıştır. Kararsız olan veya kısmen katılmayan çıkmamıştır.

“Toplum baskısından çekindiğim için istediğim gibi yazamıyorum.” olumsuz yargısında ise “Kesinlikle katılıyorum” ve “Kısmen katılıyorum” seçenekleri eşit sayıda işaretlenmiş (%12,5), “Kararsızım” seçeneği %3,1 olmuş, “Kısmen katılmıyorum” %15,6, “Kesinlikle katılmıyorum” ise %56,3 oranında işaretlenmiştir. Yani olumsuz yargıya, olumsuz değer atfedenler çoğunluktadır.

“Yargılanmaktan korktuğum için her konuda yazmam.” olumsuz yargısına “Kesinlikle katılıyorum” diyenler ile “Kısmen katılmıyorum” diyeneler %9,4 ile eşit sayıda olurken, “Kısmen katılıyorum” diyenlerle de “Kararsızım” diyenler %15,6 ile eşitlik sağlamıştır. Yargıya “Kesinlikle katılmıyorum” diyenler ise %50 ile öne geçmiştir.

“Dini konularda yazmaktan kaçınırım.” yargısında da “Kesinlikle katılmıyorum” diyenler %43,8 ile ilk sırada yer almış, “Kısmen katılıyorum” diyeneler %18,8 ile ikinci, “Kısmen katılmıyorum” diyenler %15,6 ile üçüncü, “Kararsızım” diyenler %12,5 ile dördüncü ve “Kesinlikle katılıyorum” diyenler %9,4 ile sonuncu sırada yer almıştır.

Tablo 13: Etik ve İradi Yönelimler

Madde	1	2	3	4	5	Ort.
Yazdığım eserdeki karakter, gerekliyse yasaklı madde kullanabilir.	1 (3,1)	1 (3,1)	0 (0)	4 (12,5)	26 (81,3)	4,65
Ana karakterim, toplum dışına itilmiş (LGBTI+, farklı etnik köken, vs.) üyesi olabilir.	1 (3,1)	0 (0)	0 (0)	5 (15,6)	26 (81,3)	4,71
Toplum baskısından çekindiğim için istediğim gibi yazamıyorum.	18 (56,3)	5 (15,6)	1 (3,1)	4 (12,5)	4 (12,5)	2,09
Yargılanmaktan korktuğum için her konuda yazmam.	16 (50)	3 (9,4)	5 (15,6)	5 (15,6)	3 (9,4)	2,25
Dini konularda yazmaktan kaçınırım.	14 (43,8)	5 (15,6)	4 (12,5)	6 (18,8)	3 (9,4)	2,34

Reji ve Teknoloji Yönelimleri

Anketin beşinci ve son bölümü, reji ve teknoloji yönelimlerine ayrılmıştır. 8 maddeden oluşan bölümde; yazarın metninin yeniden düzenlenmesine açıklığı, sahneleme aşamasında fikrinin alınması beklentisi, eserini kendi yönetme eğilimi, eğitimli oyuncu tercihi, reji-teknoloji

birlikteliğine, interaktif yapıya ve dijital sahnelemeye bakış açısı ile yapay zekanın metin yazımında kullanılmasına karşı tavrı incelenmiştir.

“Eserlerim sahnelenirken, metinlerime sadık kalınmasını isterim.” yargısına kesinlikle katılanların oranı %43,8, kısmen katılanların oranı %37,5, kararsızların oranı %6,3, kısmen katılmayanların oranı %9,4 ve kesinlikle katılmayanların oranı %3,1 olmuştur.

“Reji aşamasında bana danışılmasını beklerim.” yargısına “Kesinlikle katılıyorum” diyenler %46,9, “Kısmen katılıyorum” diyenler %21,9, “Kararsızım” diyenler %12,5, “Kısmen katılmıyorum” diyenler %12,5, “Kesinlikle katılmıyorum” diyenlerse %6,3 olmuştur.

“Eserlerimde akademik eğitim almış oyuncuların oynamasını tercih ederim.” yargısında ise kesinlikle katılanlar %37,5 kısmen katılanlar %25, kararsızlar %6,3, kısmen katılmayanlar %9,4, kesinlikle katılmayanlar ise %21,9 olarak belirmiştir.

“İmkânım olursa eserlerimi kendim yönetirim.” yargısına “Kesinlikle katılıyorum” yanıtını verenler %59,4, “Kısmen katılıyorum” yanıtını verenler %25, “Kararsızım” yanıtını verenler %6,3, “Kısmen katılmıyorum” yanıtını verenler %9,4 olmuştur. “Kesinlikle katılmıyorum” yanıtını veren ise olmamıştır.

“Tiyatro eserlerimde projeksiyon, hologram, sanal mekân ve dijital efekt gibi teknolojilerin kullanılmasını isterim.” yargısına kesinlikle katılanların oranı %59,4, kısmen katılanların oranı %34,4 ve kararsızların oranı %6,3 olmuş, kısmen katılmayan ve kesinlikle katılmayan olmamıştır.

“Oyunlarımın sahnelenirken interaktif (etkileşimli) bir yapı kazanmasını isterim.” yargısına “Kesinlikle katılıyorum” diyenler %37,5, “Kısmen katılıyorum” diyenler %34,4, “Kararsızım” diyenler %9,4 olurken “Kısmen katılmıyorum” diyenler %3,1, “Kesinlikle katılmıyorum” diyenler 15,6 olmuştur.

“Yazdığım oyunun, sadece dijital ortamda sahnelenmesinde sakınca yoktur.” yargısına kesinlikle katılanlar %25, kısmen katılanlar %31,3, kararsızlar %25, kısmen katılmayanlar %6,3, kesinlikle katılmayanlar %12,5 olarak belirmiştir.

Anketin son maddesi olan “Yapay zekanın dramatik metin yazımında kullanımını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.” yargısında ise “Kesinlikle katılıyorum” ve “Kısmen katılıyorum” seçenekleri %21,9 ile “Kesinlikle katılmıyorum” ve “Kararsızım” seçenekleri de %25 ile eşitlik almış; “Kısmen katılmıyorum” seçeneği ise %6,3 ile geride kalmıştır.

Tablo 14: Reji ve Teknoloji Yönelimler

Madde	1	2	3	4	5	Ort.
Eserlerim sahnelenirken, metinlerime sadık kalınmasını isterim.	1 (3,1)	3 (9,4)	2 (6,3)	12 (37,5)	14 (43,8)	4,09
Reji aşamasında bana danışılmasını beklerim.	2 (6,3)	4 (12,5)	4 (12,5)	7 (21,9)	15 (46,9)	3,90
Eserlerimde akademik eğitim almış oyuncuların oynamasını tercih ederim.	7 (21,9)	3 (9,4)	2 (6,3)	8 (25)	12 (37,5)	3,46
İmkânım olursa eserlerimi kendim yönetirim.	0 (0)	3 (9,4)	2 (6,3)	8 (25)	19 (59,4)	4,34

Tiyatro eserlerimde projeksiyon, hologram, sanal mekân ve dijital efekt gibi teknolojilerin kullanılmasını isterim.”	0 (0)	0 (0)	2 (6,3)	11 (34,4)	19 (59,4)	4,53
Oyunlarımın sahnelenirken interaktif (etkileşimli) bir yapı kazanmasını isterim.	5 (15,6)	1 (3,1)	3 (9,4)	11 (34,4)	12 (37,5)	3,75
Yazdığım oyunun, sadece dijital ortamda sahnelenmesinde sakınca yoktur.	4 (12,5)	2 (6,3)	8 (25)	10 (31,3)	8 (25)	3,50
Yapay zekanın dramatik metin yazımında kullanımını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	8 (25)	2 (6,3)	8 (25)	7 (21,9)	7 (21,9)	3,09

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu araştırma, Drama Yazarlığı ve Dramaturji Bölümü öğrencilerinin dramatik yazarlık yönelimlerini Kocaeli Üniversitesi örnekleme üzerinden ele almıştır. Araştırmada karma tekniklerle kolajlanan anket yöntemi kullanılmış ve beş grupta toplanan 34 soruya yanıt aranmıştır. Bölüm nüfusunu oluşturan toplam 54 kişinin 32’sinden (%59,26) geri dönüş alınmıştır. Çalışma, alanındaki ilk inceleme olarak bir temel oluşturmayı hedeflemiştir.

Anketin ilk bölümünü oluşturan temel yönelimlerde; katılımcıların dramatik yazarlıktaki ana eğilimleri anlaşılmaya çalışılmış ve bu çerçevede; mecra, tür, hedef kitle, tema, yapısalılık, ilham kaynağı, final şekli ve yazmakta zorlanılan bölüm konuları irdelenmiştir.

Mecra yönelimlerinde, tiyatronun %53,1 ile hala amiral gemi olduğu görülmekle birlikte, katılımcıların yaklaşık yarısının sinema ve dijital platformlara kaydığı; televizyon mecraasının ise öğrenciler arasında bir trend olmaktan çıktığı görülmektedir. Tür yönelimlerinde de dram ve komedi ana türlerinin yanında, çok farklı seçeneklerin oluştuğu; fantastik, gerilim, absürt ve romans gibi türlerin oyuna dahil olduğu anlaşılmaktadır. Hedef kitle yönelimlerindeyse öğrencilerin %81,3 gibi ezici bir çoğunluğu, yetişkin kitleye yönelmekte, bunu genç kitle yönelimi izlemektedir. Hedef kitle olarak çocukları seçen kişi sayısının sadece 1 olması ise düşündürücü bir tablo oluşturmaktadır.

Tema yönelimlerine gelindiğinde, daha dengeli bir dağılımın varlığı göze çapmaktadır. Sosyopolitik konular %37,5 ile önde gelmekte, bunu %28,1 ile varoluş-felsefe, %25 ile fantastik ve %6,3 ile aşk-ilişkiler izlemektedir. Yapısal yönelimlerde ise öğrencilerin yarısından fazlası (%56,3), yapıyı bir bütün olarak önemsemekte, kalan kesim ise hikâye (%18,8), anlatım biçimi (%18,8) ve karakter (%6,3) arasında dağılmaktadır.

Final yönelimlerine bakıldığında anketin en çarpıcı verilerinden birine ulaşıldığı görülmektedir. Buna göre, yazdığı eseri mutlu sonla bitiren/bitirmeyi düşünen tek bir katılımcı bile bulunmamaktadır. Yüzdelik paydanın tamamı; mutsuz (%18,8), belirsiz (%37,5) ve hepsi (%43,8) seçenekleri arasında paylaşılmaktadır.

İlham kaynaklarına yönelim açısından da ilginç veriler oluşmuştur. İnternet çağında yaşanıyor olunmasına rağmen, internet ortamından ilham alanların son sırada, sosyal çevreden ilham alanlarınsa ilk sırada yer alması dikkate değer bir fenomendir. Temel yönelimlerin son

maddesi olan yazmakta en çok zorlanılan bölüm ise diyalog yazımı (%34,4) olmuş, bunu diğer unsurlar, hikâye oluşturma ve karakter geliştirme izlemiştir.

Daha çok yazım kültürünün değerlendirildiği anketin ikinci bölümü olan dramaturjik yönelimlerde, öğrencilerin dramaturjik yaklaşımları irdelenmiştir. Araştırmaya göre, 4,65 gibi yüksek bir ortalama ile katılımcıların neredeyse tamamı, yazmaya başlamadan önce araştırma yapma eğilimine sahiptir. Dramaturjinin dramatik bir eserde vazgeçilmez olduğunu düşünenlerin de 4,56 ortalama ile yüksek olması ve yargıya kesinlikle katılmayan kesimin bulunmaması, dramaturjik çalışmanın geniş ölçüde kabul gördüğünü göstermektedir. Katılımcıların fantastik öğelere yer verme (4,46 ortalama), kurguda serbest olma (4,40 ortalama) ve yan hikâyeyi önemseme (4,03 ortalama) eğiliminde oldukları görülmektedir. Bununla birlikte, dramatik bir eserin sosyal bir mesaj içermesi gerektiği önermesi ise 2,93 ortalama ile anketin en düşük ortalamalarından birini alarak genel eğilimin dışında kalmıştır.

Üçüncü bölüm olan mesleki ve ticari yönelimlerdeyse katılımcılar, dramatik yazarlığı yükseltebileceği bir kariyer olarak görmekte ve popüler bir yazar olmaya 3,84 ortalama ile orta derecede değer vermektedirler. Ayrıca, bir kurumda çalışmaktansa serbest çalışmayı tercih etmekte fakat gerekirse başka bir yazarla ortak çalışmaya sıcak bakmakta, eserlerin ticari işleri içinse bir menajerle çalışmayı istemektedirler. Diğer taraftan oyun ve senaryo yazarlık hayatını kazanabileceğine inanma eğilimi zayıflamakta (3,31), mesleğini yurtdışında yapma eğilimi ise artmaktadır (3,84).

Dördüncü bölüm olan etik ve iradi yönelimler, en temelinde, katılımcıların otosansür uygulama potansiyelini ve özgürlükçü yaklaşımlarını anlamayı amaçlamıştır. Bu çerçevede, ana karakterini toplum dışına itilmiş kesimden seçme eğiliminin hemen her katılımcıda bulunduğu görülmektedir. Söz konusu yönelim, 4,71 puanla anketin en yüksek ortalamasını almıştır. Tasarlanan bir karakterin gerekliyse yasaklı madde kullanma potansiyeli de 4,65 ortalama ile yüksek çıkmıştır. Ayrıca, sonuçlar, öğrencilerin toplum baskısından çekinmediklerini, yargılanmaktan korkmadıklarını ve dini konularda yazmaktan kaçınmadıklarını ortaya koymaktadır. Baskıya karşı takınılan tutum ise 2,09 ile anketin en düşük puan ortalaması olmuştur. Yani baskının yönlendiremediği bir grup söz konusudur.

Beşinci bölüm rejî ve teknoloji yönelimleri de ilginç verilere sahne olmuştur. Buna göre, katılımcılar, eserleri sahnelenirken metinlerine sadık kalınmasını (4,09) ve rejî aşamasında kendisine danışılmasını (3,90) beklemekte; hatta imkânı olursa eseri kendisi yönetmeyi (4,34) düşünmektedir. Eserlerinde akademik eğitim almış oyuncuların oynamasını isteyenlerin ortalama puanı ise 3,46 olmuştur. Katılımcılar; teknoloji yönelimleri bakımındansa tiyatro rejîlerinde dijital tekniklerin kullanılmasını yüksek oranda beklemekte (4,53) fakat oyunlarının sadece dijital ortamda sahnelenmesine orta derecede (3,50) sıcak bakmaktadırlar. İnteraktif yapıya da yine orta derecede (3,75) bir yönelim söz konusuysa yapay zekanın dramatik metin üretiminde kullanılmasına kararsız (3,09) kalmaktadırlar.

Yazarlık Katkısı

Bu araştırma tek yazarlı olarak yürütülmüştür.

Etik Kurul Beyanı

Kurul Adı: Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Karar Tarihi: 24.02.2025

Belge Numarası: 2025/02

KAYNAKÇA

- Ankur, J. (2015). Likert scale: Explored and explained. *British Journal of Applied Science & Technology*, 7(4), 396-403.
- Auslander, P. (1999). *Liveness: performance in a mediatized culture*. Routledge.
- Aydemir, B. (2023). Kent - bellek - sanat ekseninde geçmişten günümüze Erzurum'da tiyatro. *Folklor/Edebiyat*, 29(115), 707-728. <https://doi.org/10.22559/folklor.2410>
- Belkıs, Ö., Gümüş, Y., Şaşmaz, H., & Alpan, E. (2019). Türkiye ve Amerika'da dramatik yazarlık eğitim programlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 1871-1889.
- Bondaruk, G. (2025). *Closed-ended questions: Types and examples*. <https://usersnap.com/blog/close-ended-questions/> adresinden 16.03.2025 tarihinde erişildi.
- Büyükoztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151.
- Cramer, D., & Howitt, D. L. (2004). *The Sage dictionary of statistics: a practical resource for students in the social sciences*. Sage Press.
- Dixon, S. (2007). *Digital performance, a history of new media in theater, dance, performance art and installation*. Cambridge: Massachusetts Institute of Technology.
- Henderson, M. (1996). *Theater in America, 250 years of plays, players and productions* (2.nd Edition b.). Harry N. Abrams Inc.
- Kinne, W. (1954). *George Pierce Baker and the American theatre*. Harvard University Press.
- Kocaeli Üniversitesi. (2025a). *Drama yazarlığı ve dramaturji*. <https://gsf.kocaeli.edu.tr/sayfalar/drama-yazarligi-ve-dramaturji-5f8> adresinden 06.01.2025 tarihinde erişildi.
- Kocaeli Üniversitesi. (2025b). *Kocaeli Üniversitesi istatistik bilgileri*. <https://ogr.kocaeli.edu.tr/KOUBS/Istatistik/index.cfm> adresinden 06.01.2025 tarihinde erişildi.
- Koo, M., & Yang, S. (2025). Likert-type scale. *Encyclopedia*, 5(18), 1-11. <https://doi.org/10.3390/encyclopedia5010018>
- Leonard, J. (1957). *George pierce baker: Prism for genius*. Retrieved from: <https://www.thecrimson.com/article/1957/11/6/george-pierce-baker-prism-for-genius/>
- Sehwail, M. (2024). *Close-ended questions: benefits, use cases, and examples*. <https://www.fullsession.io/blog/close-ended-questions/> adresinden 15.12.2024 tarihinde erişildi.
- Tezbaşaran, A. (2008). *Likert tipi ölçek hazırlama kılavuzu*. https://www.academia.edu/1288035/Likert_Tipi_%C3%96l%C3%A7ek_Haz%C4%B1rlama_K%C4%B1lavuzu adresinden 25.12.2024 tarihinde erişildi.
- Turan, İ., Şimşek, Ü., & Aslan, H. (2015). Eğitim araştırmalarında Likert ölçeği ve Likert-tipi soruların kullanımı ve analizi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30), 186-203.
-

